

Ina Rosens tale på Auschwitz-dagen

Taler

Ina Rosen
Forperson i Det Jødiske Samfund i
Danmark

Dato

27. januar 2026

Sted

Dronningesalen på Det Kongelige
Bibliotek i København

1 Auschwitzdagen konfronterer os med et fundamentalt spørgsmål:
For hvad stiller vi op med vores viden om den mest forfærdende begivenhed i
historien?

5 Holocaust er næsten ubærlig at tænke på.
Men vi har en påtrængende opgave.

Selv i den nuværende, foruroligende geopolitiske situation har vi en opgave.

10 Vi skal mindes, ja.
Men vi skal også lære, og vi skal handle i vores samtid for at bekæmpe antræk til
dehumanisering og antisemitisme.
Det er holocausts etiske fordring.

15 Vi skal mindes de millioner af mennesker, der mistede livet under nazismens
tyranni.
De uendelige skarer af skæbner, der blev nedgjort, mishandlet, myrdet i et
maskineri, som verdenshistorien aldrig har set mage.
Vi skal lade vores følelser række ud til ofrene, og vi skal investere i hinanden.
20 I medmenneskeligheden.

Holocaust er så ubeskrivelig, at man næsten tænker: Er der overhovedet noget,
vi har lyst til at lære af det?

Men at blive ved og ved og ved med at tale om det ubeskrivelige, hjælper os til at
25 opretholde den værdighed og humanisme, som nazismen forsøgte at udslutte.

Det er sagt mange gange før. Holocaust begyndte ikke med gaskamrene.
Holocaust begyndte med ord og med en gradvis normalisering af had og
dehumanisering.

Ord blev til handlinger. Først små handlinger. Og til sidst til en monstrøs bevægelse, der skulle udrydde hele befolkningsgrupper: alle de mange, som man oplevede som genetisk, fysisk, mentalt eller politisk defekte.

- 35 Hvordan kunne det ske?
Hvordan kunne man lade det ske?
I civilisationens midte.
I moderne tid.

- 40 Vi har lyst til at tro, at det ikke kan ske igen. Vi siger ”Aldrig mere”.

Men spørgsmålet er: Hvad betyder det i praksis, i vores egen tid?

- 45 Og her kommer handlingen ind i billedet. For det betyder, at vi bygger vores samfund på det modsatte: Vi bygger det på medmenneskelighed, respekt, tolerance og fællesskab.
Og det at bygge et samfund, det er en aktiv og bevidst kontinuerlig handling, som vi i fællesskab gør hver eneste dag. Det betyder også at have modet til at konfrontere samfundets skyggesider, og tage de nødvendige skridt for at bremse
50 mørkets frembrud.

- Så ja, vi skal mindes. Men vi kan ikke hvile på laurbærrene og tro, at vi ved at mindes, også har vaccineret os mod det usigelige. For desværre lever antisemitisme og dehumanisering af mennesker videre i dag. Også i Danmark.

- 55 Vi ser den i memes, der glorificerer Hitler og bagatelliserer nazisternes forbrydelser. Vi ser det på sociale medier, hvor hadefulde ytringer belønnes med likes og delinger, og hvor man kan medvirke uden at blive stillet til ansvar for konsekvenserne.

- 60 Vi ser det i bybilledet, hvor hadefulde klistermærker pryder lygtepæle.
Vi hører det, når jøder antastes i det offentlige rum.
Og når selv veluddannede mennesker sidestiller aktuelle begivenheder med holocaust.

- 65 En ny undersøgelse fra ADL – anti-defamation league – viser, at 8 ud af 10 danskere stoler på de historiske fakta, nemlig at Holocaust har fundet sted, og omfanget af menneskelig ødelæggelse anerkendes. Det er altså 80% af danskerne. Og det er jo godt.

Men forestil jer alligevel, at vi er fem mennesker omkring et bord. Statistisk set sidder der én, som ikke helt tror på, at Holocaust fandt sted. Og det er én for meget.

- 75 Vi ved, at holdninger smitter, og de andre fire ved bordet, de ved godt, hvad der er sket. Og de ved også, at det aldrig må ske igen. Det betyder, at vi i Danmark har et stærkt afsæt for at modarbejde myter og konspirationsteorier om holocaust, når langt, langt flertallet kender og anerkender fakta. Men det bestyrker os samtidig i, at det ikke er nok at mindes. Vi skal handle!

80

Det danske samfund skal blive ved med at tale om holocaust. Det handler om jøder, det handler om alle ofrene, men det handler også om det bredere samfundsmæssige forfald, som gødede jorden for det, der i sidste ende blev til holocaust.

85

For vi ved, at det startede i det små og udviklede sig til en bevægelse. Det skal vi aldrig mere opleve, og derfor skal vi bremse antræk til had nu!

- 90 Når man på sociale medier kan se, at der gives mange likes til udsagn som "Hitler skulle have fået 5 år mere". Når man ser udsagn som "Hitler gjorde ikke noget forkert". Når man ser amerikanske top-influencer frejdigt udtale offentligt, at de ser Hitler som en helt. Det spreder sig som en steppebrand hen over jordkloden. Man fattes ord!

- 95 Vi skal gribe ind, før had normaliseres og vi skal stække hadtalen, der florerer hastigt og frit på sociale medier. Vi skal beskytte vores åbne, demokratiske samfund, som vi alle har kært. Og vi skal turde se vores samfunds mørke dynamikker i øjnene og handle for at modvirke dem.

- 100 I den sammenhæng er vi her i Danmark i en ret unik situation. Vi lever i et land, hvor regering, folketing og myndigheder uden at vakle står fast på, at jøder ligesom alle andre borgere har krav på at leve trygt og sikkert i et frit, demokratisk samfund. Og som også sætter handling bag ordene.

- 105 Det etiske og politiske klarsyn er stærkt og vigtigt, og vi borgere skal værne om de mennesker, der på vores vegne tager et stort offentligt ansvar på sig, ofte med personlige omkostninger til følge.

110 Ja, vi mindes, vi lærer og vi handler. I mindet om ofrene lover vi i dag på
Auschwitzdagen hinanden: ”Aldrig mere”. Og i samme ånd har vi et ansvar for
at tage hånd om den aktuelle antisemitisme – også alle de andre 364 dage om
året.

115 Vi kan ikke ændre historien, men vi skal lære af den. Og vi skal handle og arbejde
for en bedre samtid og en bedre fremtid. Det er vores etiske fordring. Den hviler
på vores skuldre. Nu. I vores tid.

Kilde

120 Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

125 Debattale, Mindetale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ina-rosens-tale-pa-auschwitz-dagen>

130

135

140

145